

Beste leden en lezers,

We staan vlak voor ons voorjaarscongres. Ik verheug me er op jullie weer te ontmoeten.

Zelf ben ik nu een jaar voorzitter. En laat ik voorop stellen: nog steeds met genoeg. Het was een jaar van samenwerking met het bestuur, het leggen van vele contacten en het zoeken naar mogelijkheden om de basis van onze partij te versterken. En dat blijkt een weerbarstige materie. Vooral omdat het actieve kader van onze partij uit te weinig meewerkers en meedenkende leden bestaat. Maar wat niet is kan zeker nog komen. We hebben contacten gezocht met groepen die dicht bij ons denken over de samenleving staan.

Met een der groepen, de Nederlandse Vereniging Basisinkomen, hebben we een stevig contact gelegd.

Het onderwerp basisinkomen is weer onder de aandacht van onze Europese groene vrienden. Tijdens het Europees verkiezingscongres van de EGP zullen twee amendementen van onze partij voor een internationale doorbraak kunnen zorgen in het denken over het basisinkomen. Verder op kunnen jullie kennis nemen van de door ons partijbestuur ingediende amendementen. Ik hoop op een prettige discussie hierover op ons congres zodat we gesteund weten als we 27 en 28 maart het voorstel in Brussel aan een meerderheid proberen te helpen. In ieder geval gaan Lydia Geijtenbeek, Otto ter Haar en ik richting Brussel. Het EGP-bestuur heeft met klem gezegd dat leden van De Groenen van harte welkom zijn! Denk er eens over.

Met mijn collega-voorzitter van GroenLinks heb ik een plezierig gesprek gehad over samenwerking bij de Europese verkiezingen. In die zin dat we beseffen dat een stem op GroenLinks of De Groenen in Europees verband een stem op de EGP is. Wat dat betreft zijn we in Europa verder dan welke partij ook. Het is in dit verband geen aderlating dat we niet meedoen met de Europese verkiezingen. Wel hebben we gezocht naar een mogelijkheid om een positief stemadvies te kunnen geven richting een Nederlandse kandidaat. Onze

gedachten gaan hierbij uit naar Alexander de Roo. We hebben niet alleen gelet op zijn beloftes voor de toekomst maar vooral wat hij tot nu toe heeft laten zien en horen in het Europees parlement.

Overigens zijn "de gesprekken" met GroenLinks beperkt gebleven tot dat ene contact. Het leverde weliswaar een aardige foto op maar geen vervolgspraak. Ook hier geldt weer: wat niet is kan nog komen. Ten aanzien van samenwerking met GroenLinks ben ik benieuwd naar jullie meningen.

19 Maart zit ik in een panel in Duitsland over goederenvervoer per spoor. Kalk en kolen wordt na "geroofd" te zijn uit Zuid-Afrika als bulk aangevoerd in Rotterdam en gaan dan in gesubsidieerde bakken verpakt naar het achterland van Duitsland. In de Duitse pers hebben we de nodige aandacht gehad voor het stimuleren van regionale productie om vervoer van goederen onnodig te maken.

Het is niet allemaal rozengeur en maneschijn. De Zwolse afdeling heeft zich aangesloten bij GroenLinks en Amsterdam Anders/De Groenen twijfelen nog over deelname aan de raadsverkiezingen.

Derhalve strijdgenoten: tot bij ons congres.

Paul Freriks, partijvoorzitter

Agenda 42e partijcongres De Groenen

Zaterdag 21 maart 2009

Milieucentrum Utrecht, Oudegracht 60

10:30 Zaal open

11:00 Opening

11:05 Verslag 41e congres

11:10 Afrekeningen 2006 en 2007

11:20 Verslag van het partijbestuur

11:30 Basisinkomen

12:00 Europese Groenen/Europese verkiezingen

12:30 Pauze

13:00 Partijprogramma 2009

14:00 Gemeenteraadsverkiezingen 2010

14:30 Rondvraag

14:40 Sluiting.

Zie voor het huidige partijprogramma

<http://www.degroenen.info/partijprogramma>

Mail amendementen naar de partijsecretaris

info@degroenen.nl

Het partijbestuur

Verslag 41e partijcongres De Groenen

Zaterdag 27 september 2008, Milieucentrum Utrecht

Aanwezig: Paul Freriks (voorzitter), Otto ter Haar (verslag), Jacques de Coo, Jan Hartstra, Trudy van der Hoop, Harry Schoch, Micha Kuiper, Sybrand Andringa, Wim Sweers, Wim Wolbrink, Jan de Jong, Ronald Schönberger (ochtend), Ad van Rooij (vanaf 11:50), Huib Poortman (middag), Paul Berendsen (middag).

Afwezig met kennisgeving: Andreas Ligtoet, Frank Plate, Rob Visser, Cor Loos, Michiel van Harten

1. Opening en agenda.

Paul opent de vergadering om 11:11 uur. Aan agendapunt 4 voegen we toe: verslag kascommissie 2006 en 2007. Voor de pauze vertelt Micha over alternatieve visies op o.a. 9/11. Na de pauze vertelt Ad over zijn procedures m.b.t. de gevaren voor de gezondheid veroorzaakt door geïmpregneerd hout. Jacques blikt terug op Bert Tiddens. Het congres neemt een minuut stilte in acht.

2. De besluitenlijst van het 40^e congres wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen en uitgaande stukken.

Een amendement op het programma van Micha. Een verzoek van Ad voor een extra agendapunt.

4. Verslag van de kascommissie en van het partijbestuur.

De kascommissie constateert dat De Groenen in 2006 geen contributie EGP hebben betaald. We hebben wel in 2008 betaald en besluiten af te wachten. Er zijn geen bonnen voor de subsidie verstrekt bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen. Dat hoeft ook niet. Die verantwoordingsplicht ligt bij de gesubsidieerde afdelingen zelf. De rente op vermogen is afgenomen. Otto verklaart dit door de overboeking van Kapitaalrekening naar Rentemeer rekening, die per 1 januari i.p.v. 1 mei rente uitkeert. De kascommissie keurt de afrekeningen van 2006 en 2007 goed. Deze zullen in de volgende Gras worden gepubliceerd.

Paul legt uit waarom het plan om deel te nemen aan de Waterschapsverkiezingen niet gelukt is: er was weinig belangstelling onder de leden om te kandideren en waren administratieve obstakels, waar hij zich te laat bewust van werd. De les hieruit is dat we eerder moeten starten met voorbereidingen willen we deelnemen aan verkiezingen. We moeten nu vooruit kijken naar de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010. Het partijbestuur heeft overlegd met de Vereniging Basisinkomen (VB). Daar is een prettige samenwerking uit ontstaan. Michiel van Hasselt namens VB en Wim Sweers namens De Groenen gaan een kosten-

batenanalyse maken van het basisinkomen.

5. Uit de afdelingen.

Ronald Schönberger vertelt over de activiteiten in Amsterdam. Hij overweegt om in 2010 weer te kandideren voor de deelraad Westerpark. Jupijn Haffmans pleit voor vrachtvervoer per tram.

6. Otto is bij de Tweede Global Green Conference in Sao Paulo geweest. Hier zijn diverse inhoudelijke documenten aangenomen. Het plan is om een permanent secretariaat op te richten. Australië wil dat graag huisvesten. Paul Freriks wil met Duitse Groenen overleggen over bulkvervoer wat nu door de regio Zevenaar trekt.

Micha houdt een korte presentatie over mentale filters. Hij stelt dat wij mensen gemakkelijk denkfouten maken, en vatbaar zijn voor manipulatie. Hij roept De Groenen op om onze politieke analyses te heroverwegen, in aanmerking nemende dat de laatste jaren veel informatie over vuil spel in de belangstelling is gekomen. Te denken valt aan het opzettelijk ontwrichten van ontwikkelingslanden via "ontwikkelingskredieten" (o.a. John Perkins); de oorlog tegen het terrorisme: gemeend of excuus voor machtsuitbreiding en miljardenwinsten?; en de kredietcrisis: Bush jr. blijkt rond 2001 banken te hebben verplicht leningen te verstrekken aan armlastige huizenbezitters, die geen enkele rentestijging zouden kunnen overleven. Domheid, of opzet vanuit de grootste banken die nu de wankelende kleinere banken goedkoop opkopen? Bush's grootvader Prescott was tot 1942 een zakenpartner van Nazi-Duitsland en leverde tot 9 maanden na Pearl Harbor essentiële oorlogsbenodigdheden tot Roosevelt optrad. Ad van Rooij vertelt over zijn procedures m.b.t. geïmpregneerd hout. Hij blijkt hier steeds meer succes te boeken. Vijf jaar geleden verloor hij al zijn zaken, maar de laatste tijd wint hij er veel. Dit heeft tot gevolg dat zijn verhaal minder makkelijk genegeerd kan worden.

7. Het amendement van Micha is aangenomen. Toegevoegd wordt bij Hoofdstuk 2 Bestuurlijke vernieuwing/Een correctief referendum: "*In het bijzonder willen wij de parlementaire goedkeuring van het Verdrag van Lissabon aan een correctief referendum onderwerpen.*" Het gewijzigde partijprogramma 2008 is vastgesteld. Voorjaar 2009 houden we een congres waarbij het partijprogramma opnieuw geamendeerd kan worden. Dan om het partijprogramma 2009 vast te stellen.

8. W.V.T.T.K. De bijdragen van Micha en Ad van Rooij.

9. Geen vragen.

10. Paul Freriks sloot het congres om 16:00 uur.

FINANCIEEL VERSLAG DE GROENEN 2006

BEGINSALDO 01-01-2006	
zakelijke girorekening	1097,06
kapitaalrekening	13271,98
Totaal	14369,04

DAAR GAAT VAN AF

Zakelijke girorekening	
Grafisch bureau Heyt	437,27
Kamer van Koophandel	22,20
De Groenen, afd Zwolle	1000
Vereniging Groen Amsterdam	500
Hr Borias	500
TPG-Post	120
Vereniging Amsterdam Anders	500
Holland combinatie	461,62
Frank Plate	235
Milieuinformatiecentrum	85,60
Grafisch bureau Heyt BV	624,75
Reynders	500
TNT-Post	122
Girotel	69,24
Totaal	5177,68

Kapitaalrekening	
overboekingen naar zakgirorek	4100
Totaal	4100

Totaal af te trekken	9277,68
----------------------	---------

DAAR KOMT BIJ

Zakelijke Girorekening	
Contributies	557,50
Rentemeerrekening	0,10
van kapitaalrekening	4100
VU	13
Lydia Geytenbeek	600
Totaal	5270,60
Kapitaalrekening	
Rente	212,30
Totaal	212,30

Totaal er bij	5482,90
---------------	---------

NEGATIEF SALDO	3794,78
----------------	---------

EINDSALDO 31-12-2006	10574,26
----------------------	----------

CONTROLE

Kapitaalrekening 31-12-2006	9384,28
Zakelijke girorek 31-12-2006	1189,98
Totaal	10574,26

FINANCIEEL VERSLAG DE GROENEN 2007

BEGINSALDO 01-01-2007	
Zakelijke girorekening	1189,98
kapitaalrekening	9384,28
Totaal	10574,26

DAAR GAAT VAN AF

Zakelijke girorekening	
Elvenkind BV (3 fact.)	208,25
Girotel	5,77
deelneming EGP	100
kiesraad en verkiezingen	
Prov staten Noord holl.	1575
TNT-post	120
Contributie EGP	1200
Postbank NV	28
Kamer van Koophandel	21,62
Gras	214,20
Totaal	3472,84

Kapitaalrekening	
naar zak. girorek	2000
Totaal	2000

Totaal af te trekken	5472,84
----------------------	---------

DAAR KOMT BIJ

Zakelijke girorekening	
Contributies	369,25
van kapitaalrek.	2000
Bijdrage raadslidmaatschap	
Lydia Geytenbeek	600
Totaal	2969,25

Kapitaalrekening	
Rente	90,81
Totaal	90,81

Totaal er bij	3060,06
---------------	---------

NEGATIEF SALDO	2412,78
----------------	---------

EINDSALDO 31-12-2007	8161,48
----------------------	---------

CONTROLE

Zak. girorek 31-12-2007	686,29
Kapitaalrek 31-12-2007	7475,09
Totaal	8161,48

Partijvoorzitters Henk Nijhof en Paul Freriks spraken elkaar 20 november 2008 op het partijbureau van GroenLinks

European Green Party 3th Congress Brussels, 27-128th March 2009

De Groenen hebben voor het 3e congres van de EGP, 27 maart 2009 in Brussel, het basisinkomen op de agenda gezet. Een samenvatting van het concept manifest vindt u op <http://europeangreens.eu/menu/egp-manifesto>

Concept Manifesto p.5 (r.220-229):

"Nobody should suffer the indignity of living in poverty. A Green New Deal will fight to close the widening gap between rich and poor and guarantee a decent minimum living standard for all Europeans. Governments should introduce minimum wages by law or collective agreements and guarantee a minimum social income to those who most need it. The EU should be guided by the principle of equal pay for equal work and not be a battleground for the lowest wage."

We want to replace the striken out words with the following text:

"So soon as possible all people may get the right to an unconditional basic income. This possibility is a matter not only of social justice. There will be an economic development by growing jobs because the basis income lessens the risk to start a business."

Paul Freriks en Otto ter Haar

Groen in de stad

"Amsterdam kan het dak op" was de leus waarmee Amsterdam Anders/ De Groenen actie heeft gevoerd voor meer groene daken in het centrum.

Op dinsdag 25 november

zijn we om kwart voor 6 's ochtends (het was nog pikkedonker) met een fietskar vol planten, 2 lange rollen kunstgras en een spandoek op pad gegaan naar het stadhuis. Daar aangekomen hebben we alle tramhokjes een make-over gegeven: weg saaie grauwe boel, maar gele viooltjes en hangplanten die vrolijk over de dakrand van de tramhokjes uistaken. Daarna hebben we met zijn zevenen folders uitgedeeld, waarin de voordelen van groene daken staan uitgelegd, en wat de stad kan doen om te zorgen dat de daken groener worden.

Amsterdam Anders/ De Groenen is al langer bezig om de daken groener te krijgen. En met succes! Sinds anderhalve maand kan je in het centrum van Amsterdam subsidie krijgen als je een groen dak aanlegt, en binnenkort krijgt ook het stadhuis een groen dak. De actie was bedoeld om te zorgen dat meer mensen de voordelen van groene daken kennen, en om aandacht te geven aan onze voorstel bij de komende begroting om de eigen panden van het stadsdeel een groen dak te geven.

Bij dezen nog eens de voordelen van groene daken op een rijtje:

- Een groen dak is veel **leuker** dan een plak zwart; je kijkt toch ook liever naar een grasveld dan een stuk asfalt?
- Het groen **zuivert de lucht** door onder meer fijnstof op te vangen
- Groene daken **dempen geluid** (minimaal 45 decibel)
- Een groen dak geeft beschutting en voedsel voor kleine dieren zoals **vogels en vlinders**
- Groene daken vangen ruim 40% van het **regenwater** op; best handig nu het volgens het KNMI steeds natter zal worden!
- Zwarte daken houden warmte vast, waardoor de stad een 'hitte-eiland' wordt waar het 's zomers tot

5° C warmer is; groene daken geven de stad **verkoeling in de zomer**

- Een groen dak **isoleert beter**, zodat je in de winter minder hoeft te stoken, en in de zomer geen airconditioning nodig hebt
- Groene daken gaan aanzienlijk **langer mee** (minimaal 50 jaar), omdat de plantjes het dak beschermen tegen zonlicht
- Meer groen verlaagt stress, vermindert criminaliteit, en de meeste mensen worden er blij van; zo dragen groene daken een beetje bij aan een **prettigere leefomgeving**

Lydia Geijtenbeek

Amsterdam Anders/De Groenen

De plaatselijke partij Amsterdam Anders/De Groenen heeft 2 maart besloten niet mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen volgend jaar. AA/DG was van 1998 tot 2006 vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Amsterdam.

Na het teleurstellende resultaat van 2006, toen een gemeenteraadszetel net niet werd gehaald, is er op verscheidene manieren gekeken naar de mogelijkheden om verder te gaan. Zo is er 15 november een bijeenkomst geweest waar de leden, actiegroepen en belangstellenden voor waren uitgenodigd. Het bestuur en de meerderheid van de leden zien op dit moment door gebrek aan enthousiaste en actieve leden geen mogelijkheid om voor 2010 een programma, lijst en campagne voor elkaar te krijgen.

AA/DG is op dit moment vertegenwoordigd in de Amsterdamse stadsdeelraden Centrum (Binnenstad) en Oud-Zuid. Voorts zijn De Groenen vertegenwoordigd in de stadsdeelraad Amsterdam-Noord. De groep in Amsterdam-Centrum heeft besloten niet mee te doen aan de verkiezingen, ter afsluiting worden in dit jaar nog enkele inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd. De groep in Oud-Zuid heeft nog geen besluit genomen.

Paul Berendsen

“Het recht verdwijnt uit de samenleving”

In onzekere tijden wordt de behoefte aan bescherming van grondrechten en andere rechten tegen de overheid weer groter. Hoe het daarmee is gesteld, blijkt uit de derde druk van het handboek over Nederlands bestuursprocesrecht in theorie en praktijk van professor Tak, die deze week verschijnt bij Wolf Legal Publishers (WLP) te Nijmegen (www.wolflegalpublishers.nl).

De eerste druk van dit werk in 2002 zorgde voor grote commotie, die leidde tot kamervragen en veroordeling van Minister-President, Minister van Justitie en Minister van Binnenlandse Zaken door de Nationale ombudsman.

In zijn derde druk constateert professor Tak, dat sindsdien geen verbetering is ingetreden, en dat het met de rechtsbescherming van de burger steeds slechter is gesteld. Het systeem is fundamenteel fout volgens professor Tak en onderhevig aan de ernstigste kritiek van advocatuur en wetenschap. Advocaat en burger wenden zich teleurgesteld af, en op voorstellen tot verbetering aan regering en parlement wordt niet eens meer gereageerd.

A.Q.C. Tak (geb. 1942) bracht al in 1983 samen met de latere hoogleraar J.B.J.M. ten Berge uit Utrecht het Nederlands bestuursprocesrecht voor het eerst in kaart, in het klassieke tweedelige standaardwerk over het Nederlands Administratief Procesrecht. Vele boeken en andere publicaties verschenen verder van zijn hand over verschillende staatsrechtelijke en bestuursrechtelijke onderwerpen, waaronder nog vele procesrechtelijke. Met name verrichtte hij vele studies naar de bevoegdheid van de overheid tot het stellen van rechtshandelingen in het algemeen, en ‘privaatrechtelijke’ in het bijzonder. Hij kreeg bekendheid als grondlegger van de Maastrichtse school en van de invullende rechtsleer, waaraan hij praktische toepassing gaf in zijn indrukwekkende monografie *De overheid in het burgerlijk recht* (1997).

In zijn onderzoek in dit boek kon de auteur naast zijn kwart eeuw hoogleraarschap te Maastricht steunen op zijn langdurige en veelvuldige ervaringen in de rechtspraak, vooral als raadsheer in de Centrale Raad van Beroep (sinds 1984), en op zijn dagelijkse praktijkervaringen als adviseur en vertegenwoordiger in bestuursrechtelijke procedures.

Meerssen, 16 december 2008

Prof. mr. A.Q.C. Tak nam eind december afscheid als hoogleraar in het recht, in het bijzonder in het staatsrecht en bestuursrecht aan de Universiteit van Maastricht met een rede over “De Maastrichtse School”.

Zijn adres is Humcovenderveld 2, 6231 HW Meerssen
tel. 043-3581008
(e-mail: TwanTak@hotmail.com)

Bijlage: voorwoord bij de derde druk

‘Ook rechters dienen berecht’

Deze derde druk is opgedragen aan de IT-medewerker die mij de deur wees toen de technische verwerkingsproblemen van de nieuwe stof zowel hem als mij te machtig werden...

Ik besloot mijn tweede druk met de verzuchting dat het mij toch gegeven mocht zijn bij een volgende herdruk een normaal handboek te mogen schrijven.

Het is mij niet vergund. Toch heb ik daar met al mijn vermogens naar gestreefd. Zo werd niet alleen alle regelgeving die maar enigszins relevant geacht kon worden, verwerkt. Daarnaast zijn de door sommigen in eerdere drukken wellicht als te persoonlijk opgevatte conclusies in een breder verband geplaatst met vermelding van alle literatuur die aanspraak kan maken op het predikaat ‘wetenschappelijk’. Aldus onderlijnen

die conclusies slechts pijnlijk het eerdere verslag van mijn bevindingen.

Die conclusies worden voorts geadstrueerd door alle maar enigszins interessante uitspraken die van 2005 tot 2008 zijn gedaan. Om de gebruiker zoveel mogelijk van dienst te zijn en deze in staat te stellen om in deze brei van informatie toch de gewenste informatie te vinden, kan (dank zij de medewerking van de uitgever) nu de complete tekst tevens op CD-rom worden aangeboden. Hierdoor wordt bereikt, dat rechtshulpverlener en wetenschapper voor ieder concreet probleem maximale informatie en toegang daartoe krijgen aangereikt. Door de setting te houden in die van een handboek, maar de informatie uit te breiden tot die van een nagenoeg complete weergave, doet dit werk enerzijds nauwelijks onder voor de IT-informatiebronnen, terwijl anderzijds de verbanden worden gehandhaafd, waardoor het gezochte probleem te vinden is in zijn historische, wettelijke, jurisprudentiële en vergelijkende context, terwijl het geheel van kritisch commentaar is voorzien; iets, dat de moderne informatie-technologie ten ene male niet kan.

Helaas moest de kritiek ook in deze derde druk blijven domineren. Met name de politiek heeft niet geschokt gereageerd op de alarmerende situatie die in de vorige druk moest worden getoond waarin het Nederlandse bestuursprocesrecht (in ras tempo) terecht is gekomen. En onder verantwoordelijkheid van opvolgende Ministers van Justitie die afkomstig zijn uit de Raad van State, konden uiteraard al evenmin initiatieven worden verwacht om dit probleem bij de wortels aan te pakken. Nederland heet nog steeds een democratische rechtsstaat te zijn. Dat is niet alleen een kwalificatie om trots op te zijn, maar het is tevens de noodzakelijke waarborg tegen ongehoorzaamheid en verzet van burgers aan en tegen de overheid, die immers (naar algemeen aanvaarde volkenrechtelijke noties) gerechtvaardigd zijn wanneer een rechtsstaat verkeert in haar tegenpool, de absolutistische dictatuur. Zo'n 'dictatuur' is (volgens gangbare wetenschapsdefinitie) een staatsvorm waarin de overheid niet aan het recht is onderworpen, maar daar in feite boven staat. En 'absolutistisch' of 'totalitair' in plaats van 'democratisch' heet de staatsvorm waarin het volk niets (meer) te zeggen heeft. De absolutistische dictatuur wordt voorts gekenmerkt door disrespect voor menselijke waardigheid en de elementaire mensenrechten en grondrechten. Het is helaas bitter noodzakelijk, dat wij de balans opmaken waar we werkelijk staan; of we met recht nog 'trots kunnen zijn op Nederland'.

Vaststaat dan, dat in Nederland de overheid niet langer vervolgbaar is voor misdrijven. Zij is mitsdien niet onderworpen aan de strafwet. Voorts blijkt zij in de praktijk van de rechtspraak evenmin nog aansprakelijk voor onrechtmatige gezagsuitoefening. Blijkens de uitkomst van alle procedures mag zij niet echt meer onderworpen heten aan het Burgerlijk Wetboek. Het invoeren van algemeen belang blijkt in het algemeen te prohibitief om de overheid nog daadwerkelijk gebonden te achten aan welke verbintenis dan ook; of dit nu uit contract is of uit onrechtmatige daad, dan wel anderszins. Zelfs blijkt zij de laatste decennia niet echt meer onderworpen aan de rechtsregels van ons staatsrecht: van ministeriële verantwoordelijkheid en parlementair stelsel komt

weinig tot niets meer terecht. Bewindslieden en parlementariërs leven in de waan, dat staatsrecht is wat zij er als politici van wensen te maken. Grondrechten, zoals bescherming van eigendom en rechtsbescherming van de burger tegen de overheid, binnen een redelijke termijn, en met finale vaststelling van de rechtsposities door de rechter zelf, worden met de voeten getreden. Sprake is van een ernstig en voor eenieder waarneembaar verval van grondrechten in dit land, waarbij zelfs algemeen-belangacties van groeperingen uit de samenleving worden geactiveerd om aan de grondwettelijke beperkingsleer van de grondrechten te ontsnappen.

En tenslotte: de Nederlandse overheid blijkt ook niet meer door de rechters te worden aangepakt bij misbruik van macht of bevoegdheid; voor de gevolgen van (vaak zelfs grove) schendingen van de normen van ons bestuursrecht en bestuursprocesrecht. Zeker na 'Maxis en Praxis' blijkt sprake van een 'Wende' in de rechtspraak, die de overheid niet langer meer daadwerkelijk verantwoordelijk en aansprakelijk stelt voor schendingen van recht. In werkelijkheid blijkt ook hier niet meer van een daadwerkelijke onderworpenheid van de overheid aan het recht, zelfs niet bij de burgerlijke rechter. Er wordt door de Nederlandse rechters geen (euro)cent schadevergoeding meer opgelegd voor onrechtmatig uitgeoefend overheidsgezag, voor misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsbevoegdheden. Deze worden blijkbaar gezien als verontschuldigbare missers van de overheid, waar de burger niet over mag zeuren. Erger nog: de rechter van vandaag de dag weigert zelfs te onderzoeken óf er sprake is van missers bij uitoefening van overheidsgezag; óf er sprake is van misbruik of oneigenlijk gebruik van overheidsbevoegdheid. Het maken van front tegen zich dictatoriaal ontwikkelende regimes is ook nooit de sterkste kant geweest van de Nederlandse rechter, zelfs niet de hoogste. Te vaak wordt door hen de overheid ervaren als onaantastbaar; als de (vertegenwoordiger van de) Allerhoogste. Het testerongehalte van de gemiddelde rechter zakt door de vloer als hij de overheid tegenover zich treft (met excuses aan de lezer, in het bijzonder het vrouwelijk deel, maar mijn eerdere beedspraak van de zwakke knieën sprak de rechters blijkbaar niet aan).

In dit boek is de blik gericht op dat onderdeel van de rechtsbescherming tegen de overheid dat bekend staat als het bestuursprocesrecht. Het algemene beeld blijkt daar bevestigd. Sprake is van volstrekt onevenwichtige posities van partijen in het bestuursproces. De overheid mag haar eigen besluiten en standpunten nog volledig veranderen en aanvullen tot en met het laatste pleidooi bij de hoogste rechter; de burger mag reeds na de bedenkingenfase niets meer veranderen of aanvullen in het door hem aangevoerde object van geschil, in de feiten of door hem gestelde rechtsgronden. De burger die minder dan een minuut te laat is, wordt definitief uit het proces gestoten; de overheid die maanden en zelfs jaren te laat is krijgt bij rechterlijke vaststelling daarvan nog eens in strijd met de wet zes weken tot een jaar extra de tijd van de rechter.

De rechtskennis bij de instanties van bezwaar en beroep, ook de bestuursrechtelijke instanties, blijkt in de praktijk helaas omgekeerd evenredig aan de door hen tentoongespreide arrogantie. In feite zijn het ook niet meer de rechters die 'het recht maken' in het bestuursproces, maar de griffiers en

secretarieambtenaren. Helaas blijken die vaak van een bedroevend juridisch niveau, waardoor zij zich uitleven in formalismen en afhoudendheid. Heilig is de regel, vooral de laagste: beleidsnorm, standaard en instructie prevaleren boven Grondwet, Verdrag en algemene rechtsbeginselen: die zijn te hoog gegrepen. Maar vooral prevaleren zij boven de bijzonderheden van het concrete geval: de grootste zonde is wel het zelfstandige oordeel over de feitelijkheden van de concrete casus: het 'ius in causa positum'; het 'suum cuique tribuere'.

Niet alleen deze ambtelijke dienaren behoren terug te keren naar de eerstejaars-collegebanken; ook de 'rechterlijke ambtenaren' missen veelal overzicht en inzicht in de grondslagen van het bestuurs(proces)recht en vooral in de elementaire vereisten voor 'fair trial', bewijsvoering en rechtsvinding. Zelfs de rechters blijken veelal het verschil niet meer te weten tussen bijvoorbeeld schadevergoeding en bestuurscompensatie. Cursussen in eigen beheer en (nimmer gebezigde) alibi als wrakingsinstituten en klachtmogelijkheden verhullen een inteelt van juridisch onvermogen dat garant staat voor afsluiting van kritiek van buitenaf maar ook van binnen uit, in stand gehouden door een zorgvuldig gesloten proces van coöptatie. Om met professor Teunissen van de Open Universiteit te spreken: eigenlijk zou men als rechter zelf eerst eens hard met het eigen systeem geconfronteerd moeten zijn voordat men benoemd zou mogen worden.

Zelfs Europese verdragen en rechtspraak worden door hen in wezen volledig genegeerd. Dit geldt bijvoorbeeld voor de motivering van uitspraken; het doen van uitspraken binnen redelijke termijn; het opleggen van deugdelijke boeten bij overschrijding van de redelijke termijn; het finaal afdoen van zaken door de rechter zelf; de 'equality of arms'; de inbreng van partijen bij deskundigenrapportages, enzovoort, enzovoort. Belangrijke recente Europese rechtspraak dat ook onrechtmatige rechtspraak dient te worden veroordeeld en behoort te worden afgestraft met veroordeling van de Nederlandse Staat tot schadevergoeding, heeft tot op de dag van vandaag in Nederland geen enkele positieve toepassing gevonden.¹ Blijkbaar zijn wij in Nederland onfeilbaar, althans onze overheden en rechters....

Iedere sanering van dit bestuursproces wordt gesaboteerd door Ministers van Justitie die zelf uit de Raad van State afkomstig zijn. De herziening van de top van onze bestuursrechtspraak,

1 Bij het corrigeren van de proeven van deze derde druk bereikte ons opgewonden berichtgeving over een merkwaardige uitspraak van de Raad van State waarin een aankondiging te lezen zou zijn van (meer) ernst van de Afdeling bestuursrechtspraak voor de mogelijkheid van Staatsaansprakelijkheid voor onrechtmatige rechtspraak als gevolg van schending van de redelijke termijn door de rechter (T. Barkhuysen en M.L.O. van Emmerik, Schadevergoeding bij schending van de redelijke termijn: op weg naar een effectief rechtsmiddel; in: NJB 2008, p. 1579-1582, n.a.v. ABR 4 juni 2008, LJN BD3121, NJB 2008, 1606). Daargelaten, dat de Raad van State (ook) op dit onderdeel ten onrechte de eer krijgt toegeschoven het spits te hebben afgebeten (vgl. par. 13.11), past (niet in de laatste plaats ook gezien de kamersamenstelling bij de bewuste uitspraak) grote behoedzaamheid, of niet (zoals zo vaak bij dit soort met klaroengeschal aangekondigde jurisprudentie) sprake is van geheel andere voorliggende motieven, terwijl de justitiabele uiteindelijk met lege handen blijkt achter te blijven.

zoals die door hun voorgangers in het vooruitzicht was gesteld, hebben zij zelfs niet ter discussie laten komen. Hun verdedigingen tegen maatschappelijke misstanden wordt steeds meer gekenmerkt door inhoudsloze formalismen (die helaas niet nalaten grote indruk te maken op volksvertegenwoordigers bij wie het juridisch besef steeds ernstiger begint na te laten). Zelfs schrikt men niet meer, als het merendeel van de vreemdelingenrechters zelf de noodklok luidt over de rechtspraak van de Raad van State. Toch is de vreemdelingenrechtspraak vandaag de dag de proeftuin van het Nederlandse bestuursprocesrecht... Alle klachten van vreemdeling en burger worden in dit systeem gesmoord door formele verwijzing naar procedures die nooit iets opleveren, zoals klachtprocedures tegen griffiepersoneel, wrakingsprocedures tegen rechters, enzovoort, enzovoort. Advocaten en deskundigen zijn in het bestuursproces volledig afhankelijk van de gunsten van de overheid: het is deze broodheer die zij dienen. Grote kantoren weigeren zelfs al om burgers als cliënten aan te nemen: dat is slecht voor hun imago.

De door de overheid zelf ingestelde (advies)commissies en deskundigen leveren steeds openlijker wat hun opdrachtgever wil zien, doch worden door de rechters nog altijd onvoorwaardelijk op hun gezag geloofd; die van de burgers worden bejegend als louche en onbetrouwbare partij-deskundigen. Als de overheid het niet eens is met het schaderapport van een expertisekantoor dat de burger in de arm heeft genomen, 'benoemt' ze gewoon een eigen schadecommissie, aan wie de rechters (vanwege deze 'benoeming'?) altijd veel meer gezag toekennen dan aan de expert van de burger. Die commissies en deskundigen doen gewoon wat hun broodheer wil. Als ze dat eens een keer niet doen en toch een vergoeding durven toekennen, komt het steeds meer voor dat de overheid zelfs dáár tegen in gaat en de vergoeding op nul vaststelt.

Rechtsbijstandverzekeringen hebben zich gestort in de leemte voor de rechtsbescherming die het bestuursprocesrecht kenmerkt door de leugen dat men zonder rechtsbijstand kan procederen. Helaas moet worden geconstateerd dat de condities van die verzekeringsmaatschappijen volstrekt onvoldoende rekening houden met de eigenaardigheden van het bestuursproces en dat de eigen juristen van die maatschappijen veelal onvoldoende kennis hebben van het (bijzondere) bestuursrecht. Bovendien komen zij vaak veel te laat in beweging en ligt de verantwoordelijkheid voor het eigenlijke werk toch bij de cliënt zelf.

Wellicht nog kwalijker blijkt het functioneren van de aansprakelijkheidsverzekeraars en de Landsadvocaat (de centrale overheid heeft blijkens het voorgaande geen verzekering nodig). De door hen ingeschakelde Advocaten van de Overheid blijken alles te betwisten om het betwisten zelf, waardoor de procedures eindeloos lopen en vaak de inzet verre overtreffen. Maar zowel in het civiele proces als in het bestuursproces blijkt nu eenmaal de positie van verweer en ontkennen eindeloos verkieslijker, niet in de laatste plaats voor de advocaat zelf, dan die van een inhoudelijk betoog over de gestelde onrechtmatigheid en claim van de vergoeding.

Het fundament van de rechtsstaat is nog altijd de rechtsbescherming van het individu tegen de overheid: daarmee is in het voorgaande geduid, hoe die er voor staat.

Natuurlijk, deze schets is noodwendig getrokken in grove streken, en voor de nuance is raadpleging van de volledige tekst van dit werk onvermijdelijk.

Laat echter niemand de hier ontvouwde conclusies op voorhand ontkennen, zonder kennisneming van de onderbouwing, zoals bij de vorige drukken is gebeurd, tot in allerhoogste instantie.

Als dat wel is gedaan, is iedere kritiek mij meer dan welkom.

Meerssen, oktober 2008

A.Q.C. Tak

Green Parties in Transition

The End of Grass-roots Democracy?

Edited by E. Gene Frankland, Ball State University, USA, Paul Lucardie, Rijksuniversiteit Groningen, The Netherlands and Benoît Rihoux, Universite Catholique de Louvain, Belgium

Contents: Preface, *Benoît Rihoux, Paul Lucardie and E. Gene Frankland*;

Part 1 Introduction: From amateur-activist to professionalelectoral parties? On the organizational transformation of Green parties in Western democracies, *Paul Lucardie and Benoît Rihoux*.

Part 2 Green Parties with National Governmental Experience: The evolution of the Greens in Germany: from amateurism to professionalism, *E. Gene Frankland*; The French Greens: changes in activist culture and practices in a constraining environment, *Bruno Villalba*; The Finnish Greens: from 'alternative' grass-roots movement(s) to a governmental party, *Jukka Paastela*; Belgium: Ecolo and Agalev (Groen!): 2 institutionalized Green parties with parallel but different stories, *Jo Buelens and Pascal Delwit*; The Irish Greens, *George Taylor and Brendan Flynn*.

Part 3 Green Parties with a National Parliamentary Relevance: Switzerland: the Green Party, alternative and liberal Greens, *Andreas Ladner and Michael Brändle*; Struggling to become competitive: the organizational evolution of the Austrian Greens, *Volkmar Lauber*; Sweden: Miljöpartiet de Gröna, *Jon Burchell*; Amateurs and professional activists: De Groenen and GroenLinks in the Netherlands, *Paul Lucardie and Gerrit Voerman*.

Part 4 Green Parties with Little or No National Parliamentary Presence: Experimental evolution down under: 30 years of Green Party development in Australia and New Zealand, *Christine Dann*; Green party organization in Britain: change and continuity, *Wolfgang Rüdiger*; The Canadian Greens: veering away from grassroots democracy so soon?, *Jacqueline Sharp and Anita Krajnc*; Greens in the USA, *John C. Berg*.

Part 5 Conclusion: Conclusion: the metamorphosis of amateuractivist newborns into professional-activist centaurs, *Benoît Rihoux and E. Gene Frankland*; Index.

See sample pages at www.ashgate.com

December 2008, 306 pages, Hardback
ISBN 978-0-7546-7429-0, £60.00

Lidmaatschap

Lidmaatschap	€ 27 (via machtiging € 25)
Lid met minimuminkomen	€ 20 (via machtiging € 18)
Grasabonnement	€ 13 (via machtiging € 12)

U wordt lid van De Groenen of abonnee van Gras door overmaking van uw contributie op ING Betaalrekening 306434 ten name van De Groenen, Utrecht.

Agenda

21 maart Congres 42
27-28 maart 3^e Congres EGP, Brussel
11 juni verkiezing Europees Parlement
14 juni deadline Gras 36
5 september deadline Gras 37
26 september Congres 43
12 december deadline Gras 38
3 maart 2010 verkiezing Gemeenteraden
2 maart 2011 verkiezing Provinciale Staten
11 mei 2011 verkiezing Tweede Kamer
23 mei 2011 verkiezing Eerste Kamer

Landelijk secretariaat De Groenen

Postbus 1251
3500 BG UTRECHT
info@degroenen.nl
www.degroenen.nl

De Groenen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Zwolle en in deelraden van Amsterdam. De Groenen is lid van de Europese Groene Partij.

Partijbestuur

Voorzitter Paul Freriks, 06-10897675
p.freriks@chello.nl
Penningmeester Jan Hartstra, JanHr@xs4all.nl
Secretaris Otto ter Haar, degroenen@planet.nl
Lid Jacques de Coo, 071-5762027, jdecoo@noknok.nl
Lid Paul Berendsen, paul@aadg.nl
Lid Micha Kuiper, kuiper.kpr@gmail.com

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Plaatsing van artikelen betekent echter niet dat het partijbestuur instemt met de inhoud. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat of via het e-mailadres: degroenen@planet.nl

Eindredactie en opmaak: Otto ter Haar

Met bijdragen van: Twan Tak, Lydia Geijtenbeek, Paul Berendsen, Otto ter Haar en Paul Freriks

ISSN 1572-1485